

MİA HUZUREVİ VE YAŞLI BAKIM MERKEZİ ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2023/20

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 04/07/2023 tarihli ve 2023/526 sayılı kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	3
I. GİRİŞ	4
II. GENEL BİLGİLER	5
A. Merkez Hakkındaki Genel Bilgiler.....	5
B. Merkez Personeli	6
C. Koruma Altında Bulunan Kişiler.....	7
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	8
A. Fiziksel Koşullar.....	8
B. İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi, Disiplin ve Şikâyet Mekanizmaları.....	9
C. Sağlık, Bakım ve Psiko- Sosyal Servis Hizmetleri.....	9
D. Beslenme ve Yemekhane.....	11
E. Dış Dünya ile İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim	11
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	12
A. Değerlendirme	12
B. Tavsiyeler	12
1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	12

KISALTMALAR

- COVID-19** : Yeni Korona Virüs Hastalığı
- OPCAT** : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6701 sayılı Kanunla, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*
3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanunun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.
4. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda huzurevi ve yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerine ziyaretler düzenlemek TİHEK'in görev ve yetki alanı kapsamındadır.
5. Anılan görevin icrası kapsamında 25/11/2022 tarihinde Ankara Özel MİA Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi Müdürlüğü'ne **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret heyetinde ile TİHEK'in talebi üzerine Ankara İl Sağlık Müdürlüğüne görevlendirilen bir doktor yer almıştır.
6. Ziyaret, Merkez Kurucu Müdürü ile yapılan ilk görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede UÖM olarak TİHEK'in görev ve yetkileri, ziyaretin amacı, ziyaretin türü ve ziyarette kullanılacak olan yöntem hakkında bilgiler verilmiştir. İdareden, Merkezde hizmet alan sakinler,

Merkezin günlük işleyişi ve personel hakkında genel bilgiler alınmış, Merkezden talep edilen bilgi ve belgelerin listesi İdareye verilmiştir. Ardından Merkez binasında bulunan sağlık servisi, çamaşır odaları, kütüphane ve sakinlerin kaldıkları odalar ziyaret heyeti tarafından yerinde incelenmiştir. Merkezde kalan sakinler ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Tüm görüşmelerin ardından Merkez İdaresi ile kapanış toplantısı yapılmış; ziyaret sonrası hazırlanacak raporun Merkez İdaresi ve diğer ilgili makamlar ile paylaşılarak tavsiyelerin Kurumumuz tarafından takip edileceği ve takip ziyareti yapılabileceği bilgisi verilmiş; ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret tamamlanmıştır.

7. Bu rapor, 18/1/2022 tarihli ve 2022/43 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık makamının 24/11/2022 tarihli oluruna istinaden 25/11/2022 tarihinde, MİA Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi Müdürlüğüne¹ gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Merkez Hakkındaki Genel Bilgiler

8. Merkez, Ankara ilinde bulunmaktadır. Merkezin Şubat 2020'de aktif olarak faaliyete başladığı öğrenilmiştir. Merkezin açık alanının 140.000 metrekare, kapalı alanın ise 25.000 metrekare olduğu öğrenilmiştir.
9. Merkez; Huzur Evi ve Yaşlı Bakım Merkezi, Tıp Merkezi, Özel Bakım Merkezi, Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi ve Özel Eğitim Okulundan müteşekkil kampüs içerisinde bulunan bir yaşam merkezi kompleksinin beş biriminden birini oluşturmaktadır. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Onayı ile 55 yaş ve üzerinde olan bireylere² hizmet vermektedir. 55 yaşının altında olan bireylerin, hazırlanan sosyal inceleme raporu ile Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünden onay alınarak Merkeze kabul işlemlerinin yapıldığı öğrenilmiştir.
10. Özel Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi; Özel Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım Merkezleri Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesi uyarınca; *“Sağlıklı yaşlılar ile özel bakım yaşlılarına, aynı binanın farklı bölümlerinde yirmi dört saat yatılı hizmet veren en az yirmi kapasiteli sosyal hizmet kuruluşunu”* ifade etmektedir.

¹ Bundan sonra kısaca Merkez olarak ifade edilecektir.

² Özel Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım Merkezleri Yönetmeliği, m.4/h.

11. 107 kişilik kapasiteye sahip olan Merkezde ziyaret tarihi itibariyle 61 sakinin bulunduğu bilgisi edinilmiştir.
12. Merkezde bir, iki ve üç kişilik odalar bulunmaktadır. Odaların 14'ü tek kişilik, 45'i iki kişilik ve biri üç kişilik olarak düzenlenmiştir.
13. Merkezin bulunduğu binanın bir bölümü Özel Bakım Merkezi olarak kullanılmaktadır. Katlar ve Birimler arası geçişlerin sisteme tanımlanan kurumsal kartlar ile yapıldığı görülmüştür. Merkez personelinin kartlarının, kişinin görevi kapsamında ilgili birimlere geçiş sağlayacak şekilde ayarlandığı ifade edilmiştir.
14. Valilik tarafından belirlenen fiyat doğrultusunda aylık ücretin 12.960 Türk Lirası olduğu ifade edilmiştir. Merkezde iki sakin ücretsiz kontenjan ile kalmaktadır.
15. Ortak alanlarda bulunan kameraların kör nokta olmayacak şekilde konumlandırıldığı bilgisi alınmış ve üç ay süreyle saklandığı görülmüştür. Kameraların izlenmesi ve takibinin sorumlu müdür sorumluluğunda olduğu ifade edilmiştir.
16. Merkeze yaşlı kabul aşamasında dilekçe, sağlık raporu³ vb. evraklar istendiği ve sonrasında sosyal inceleme raporu düzenlenerek durumunun değerlendirildiği belirtilmiştir.

B. Merkez Personeli

17. Ziyaret tarihi itibarıyla Merkezde toplam 30 personel görev yapmaktadır. Merkezde görevli personelin unvan ve sayısına göre dağılımı Tablo 1'deki gibidir:

Tablo 1. Personel Unvan ve Sayıları

UNVAN	MEVCUT KADRO SAYISI
Müdür	1
Büro Personeli	2
Sağlık Personeli	8
Bakım Personeli	17
Aşçı	1
Temizlik Personeli	1

³ Özel Huzurevleri İle Huzurevi Yaşlı Bakım Merkezleri Yönetmeliği, m.26/c.

TOPLAM	30
---------------	-----------

18. Merkez İdaresi tarafından personel sayısının yeterli olduğu ifade edilmiştir.
19. Kompleks bir yapı olan Yaşam Merkezi çeşitli birimlerden oluşmakta olup aynı kampüs içerisinde farklı birimler ye almaktadır. Merkez bünyesinde özel olarak istihdam edilen Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünden onaylı güvenlik görevlisi ya da şoför bulunmadığı, ancak Yaşam Merkezi bünyesinde görev yapan güvenlik görevlisi ve şoförün ihtiyaç halinde Merkezde çalıştırıldıkları ifade edilmiştir.
20. Sorumlu müdür, sosyal hizmet uzmanı, büro personeli, aşçı ve temizlik personelinin 09:00-18:00 saatleri arasında çalıştığı, bakım personeli ve sağlık personelinin ise 24 saat çalışıp 48 saat nöbet izni kullandığı öğrenilmiştir.
21. Hakkında şikâyette bulunulan, idari ve adli işlem yürütülen veya sonuçlandırılmış olan personel bulunmadığı öğrenilmiştir.
22. Merkezde planlı bir eğitim takvimi bulunmadığı, personele yaşlı ya da dezavantajlı gruplarla iletişim, kişisel bakım hizmetleri, Alzheimer-Demens-Parkinson nedir ve bu hastalığa sahip bireylerle nasıl iletişim kurulmalıdır, beslenme, yaşlı bireylerde sıvı takibi ve önemi ile hijyen gibi konularda hizmet içi eğitim verildiği öğrenilmiştir.

C. Koruma Altında Bulunan Kişiler

23. Merkezin kapasitesi, huzurevi birimi için 44 kişi ve özel bakım birimi için 63 kişi olmak üzere toplam 107 kişidir.
24. Ziyaret tarihinde Merkezde; sekizi huzurevi biriminde (dört erkek ve dört kadın), 53'ü rehabilitasyon biriminde (34 kadın ve 19 erkek) olmak üzere toplam 61 sakin kalmaktadır.
25. Ziyaret esnasında çeşitli rahatsızlıkları bulunan bireyler olduğu görülmüş, bu kişilerin 55 yaşın altında olduğu, ailelerin talepleri üzerine işlem yapıldığı ve Merkezde kalmalarının uygun olduğunun değerlendirildiği belirtilmiştir. Kalan bireylerin Merkezde kalmalarının uygun olduğuna dair sağlık raporu alındığı İdare tarafından belirtilmiştir.
26. Merkezde ziyaret tarihi itibariyle misafir statüsünde kalan sakin bulunmadığı öğrenilmiştir.
27. Merkezde kalan sakinlerin yaş ortalaması 77.2'dir.
28. Merkezde; 2020 yılında beş, 2021 yılında 16, 2022 yılında ise ziyaret tarihi itibariyle 13 kişinin vefat ettiği öğrenilmiştir. Hastaneye sevk sonrası yaşanan vefatların hastane tarafından raporlandığı, Merkezde vefat eden sakinler için ise 112 Acil Servis'in çağırılarak

gerekli iş ve işlemlerin yapıldığı belirtilmiştir. Ziyaret tarihi itibariyle herhangi bir sakin için otopsi yapılması talebinin olmadığı ifade edilmiştir.

- 29.** Merkezde iki sakin için Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü tarafından 540,44 TL harçlık yattığı bilgisi alınmıştır. Yatan harçlıkların sakinlere istedikleri zaman istedikleri miktarda verildiği ve kalan miktarın sakin için saklandığı öğrenilmiştir.
- 30.** Merkeze yeni kabulü yapılan sakinlerin odalara yerleştirilmesinden önce yaklaşık bir hafta gözlem yapıldığı ve bu gözlem sonucuna göre oda yerleştirmelerinin yapıldığı ifade edilmiştir.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

- 31.** Üç kişilik odanın 43 metrekare, iki kişilik odaların 26,80 metrekare, bir kişilik odaların ortalama 20 metrekare olduğu, tuvalet ve banyoların ise ortalama beş metrekare olduğu görülmüştür.
- 32.** Merkezde revir, kütüphane, mescit, kadın ve erkek sakinler için ayrı düzenlenmiş kuaför salonu, kamelyalar, kafeterya, katlarda oturma ve TV alanı bulunduğu görülmüştür.
- 33.** Kendileriyle görüşme yapılan sakinler Merkezde ısınma ile ilgili herhangi bir sorun olmadığını belirtmişlerdir. Isınmanın yerden ısıtma sistemi ve klima ile sağlandığı öğrenilmiştir.
- 34.** Merkezde sakinlerin kaldıkları odaların doğal ışık aldığı gözlemlenmiştir. Bakım personeli tarafından odaların havalandırıldığı ve sakinlerin bu konuda herhangi bir sorun yaşamadığı öğrenilmiştir. Merkez aydınlatma sisteminde led ışıkların kullanıldığı ve bu aydınlatmanın okuma için yeterli olduğu görülmüştür.
- 35.** Merkezde 24 saat sıcak su bulunduğu bilgisi edinilmiştir.
- 36.** Odalarda; yatak, dolap, acil çağrı butonu, komidin, tuvalet-banyo, televizyon, hasta yemek masası, mini buzdolabı, berjer, sehpa bulunduğu görülmüştür.
- 37.** Merkezde yangın ile ilgili alarm sisteminin bulunduğu görülmüştür.
- 38.** Merkez binasının yeni olduğu ve erişilebilirlik standartlarına göre inşa edildiği, ancak TSE Erişilebilirlik belgesinin bulunmadığı öğrenilmiştir.
- 39.** Her katta çamaşır odasının bulunduğu, bu odalarda çamaşır ve kurutma makinelerinin mevcut olduğu görülmüştür. Çamaşırın kişiye özel yıkandığı ifade edilmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan sakinler çamaşırlarının düzenli olarak yıkandığını ifade etmişlerdir.

40. Merkezde bulunan asansörün kapısının hızlı kapandığı gözlemlenmiştir.

B. İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi, Disiplin ve Şikâyet Mekanizmaları

41. İşkencenin önlenmesi noktasında Devletin işkence ve kötü muamele yapmama ve önleme konusunda negatif yükümlülüğü olduğu gibi işkence ve kötü muamele iddialarının etkin soruşturulması ve cezalandırılmasında ise pozitif yükümlülüğü bulunmaktadır.

42. Merkezin ziyaret edilmesi sırasında gerçekleştirilen görüşmelerde Merkezde kalan sakinlerin, personel ve idareden memnuniyet duyduğu görülmüş, bir şikâyete rastlanmamış, herhangi bir işkence, kötü muamele, aşağılayıcı ceza iddiası veya bulgusuyla karşılaşılmamıştır.

43. Merkezde kalan sakinlerle yapılan görüşmelerde, istek ve şikâyetlerini İdare ile yüz yüze görüşebildikleri, talep ve şikâyetlere yönetim tarafından geri dönüş yapıldığı belirtilmiştir.

44. Merkezin hizmet vermeye başladığı tarihten ziyaret tarihine kadar olan süreçte hakkında kötü muamele iddiasıyla adli ve/veya idari soruşturma yapılan personelinin bulunmadığı öğrenilmiştir.

45. Merkezde kalan sakinler için herhangi bir disiplin prosedürü bulunmadığı öğrenilmiştir. İdare, olumsuz bir durum yaşanırsa sakinlerin yakınları ile iletişime geçilerek çözüm bulmaya çalıştıklarını ifade etmiştir. Kurum değişikliği yapılmasını gerektiren bir durum yaşanmadığı öğrenilmiştir.

C. Sağlık, Bakım ve Psiko- Sosyal Servis Hizmetleri

46. Merkezde bir dâhiliye doktoru ve dört sağlık personelinin bulunduğu ve sağlık personelinin nöbet sistemiyle çalıştığı bilgisi alınmıştır. Merkezde görev yapan doktorun ise 09:00-18:00 saatleri arasında Merkezde bulunduğu ve sağlık personeli ile irtibatlı olarak sağlık servisinin iş ve işlemlerinin yürütüldüğü görülmüştür.

47. Merkezde acil sağlık müdahalesi gereken durumlarda Merkez sağlık personelinin ilk müdahaleyi gerçekleştirdiği ve 112 Acil Servis'in arandığı bilgisi alınmıştır.

48. Merkezde ambulans bulunmadığı ve sağlık kuruluşlarına Merkez araçları ile ulaşım sağlandığı ifade edilmiştir.

49. Merkezde kalan sakinlerin hastane randevularına kurum aracı ile gittikleri, çoğunlukla sakinlerin yakınlarının kendilerine refakat ettiği öğrenilmiştir.

50. Merkezde bulaşıcı hastalıklar ile ilgili herhangi bir tarama yapılmadığı belirtilmiştir. COVID-19 pozitif olması halinde sakinin veya personelin eğer varsa katta yoksa boş bir odada izole edildiği bilgisi alınmıştır.
51. Merkezde sakinler için diş, göz, kilo kontrolü vb. herhangi rutin takip olmadığı ifade edilmiştir.
52. Merkezin bulunduğu kampüs içinde Tıp Merkezi bulunduğundan, fizik tedavi alması gereken sakinlerin buradan hizmet alabildikleri öğrenilmiştir.
53. Merkez sakinlerinin istedikleri zamanlarda kütüphaneyi kullanabildikleri İdare tarafından dile getirilmiştir. Kendileriyle görüşme yapılan sakinler kütüphanede çok zaman geçirmediğini, okuma yapmak istediklerinde katlarda bulunan ortak alanın yeterli olduğunu dile getirmişlerdir.
54. Odalarda acil butonlarının olduğu görülmüş, bunun dışında sakinler tarafından sözlü olarak da personele ulaşabildikleri ifade edilmiştir.
55. Merkezde psiko-sosyal servis ile ilgili işlemlerin Sosyal Hizmet Uzmanı tarafından yapıldığı, kalan sakinlerin genel durumları gözetilerek farklı bilişsel faaliyetlerin yürütüldüğü ifade edilmiştir. Ziyaret esnasında sakinlerin buldukları katlarda oluşturulan ortak alanlarda küçük gruplarla boyama, keçe çalışması, kes-yapıştır uygulama, makrome, kutu oyunları, eşini bulmaca, sudoku, puzzle gibi çeşitli oyunlar oynadığı görülmüştür. Bununla birlikte Merkezde sakinlere yönelik düzenli bir etkinlik bulunmadığı, genel katılımı bir çalışma yapılmadığı öğrenilmiştir.
56. Merkez İdaresi, Halk Eğitim Merkezi ile iletişime geçilerek makrome kursu için müracaatta bulduklarını ifade etmiştir.
57. Merkezde kütüphane, sinema odası, etkinlik odası, konser, yürüyüş alanı vb. alanlar bulunmaktadır.
58. Merkezde sakinlerin egzersiz yapabileceği bir alan, etkinlik odaları ve projeksiyonun yansıtılarak film seyredebilecekleri hobi odası bulunmaktadır. Televizyon her odada ve her ortak alanda bulunduğundan ayrı bir televizyon odasına ihtiyaç duyulmamıştır.
59. İlaçların kilitli bir dolapta muhafaza edildiği, her sakin için ayrı bir bölüm bulunduğu görülmüştür.
60. Merkezde yatağa bağımlı olan sakinler için günde dört kez bez değişimi yapıldığı ve ihtiyaç durumunda pansumanlarının yapıldığı ifade edilmiştir.
61. Merkezde görevli kuaför olmadığı, kuaförün sakinlerin yakınları tarafından sağlandığı ifade edilmiştir.

62. Sakinlerin sağlık durumları değerlendirilerek dışarı çıkıp çıkmama konusunun değerlendirildiği ve bazı sakinlerin personel gözetiminde dışarı çıktığı bilgisi alınmıştır.

63. Faaliyetler belirlenirken kişilere özel değerlendirmenin yapıldığı ifade edilmiştir.

D. Beslenme ve Yemekhane

64. Merkezde yemekhane bulunmaktadır. Merkezde bulunan yemekhanede tüm yaşam merkezi için yemek çıktığı öğrenilmiştir.

65. Merkezde kalan sakinler için buldukları katlara yemek servisi yapıldığı, sakinlerin talep etmeleri durumunda yemeklerini odalarında yiyebildikleri bilgisi alınmıştır.

66. Kendileriyle görüşme yapılan sakinler yemek miktarının yeterli olduğunu dile getirmişlerdir.

67. Merkezde diyetisyen bulunduğu ve yemek listelerinin diyetisyen tarafından hazırlandığı bilgisi alınmıştır. Ayrıca yemek hazırlama ve dağıtım esnasında yine diyetisyen tarafından kontrol yapıldığı İdare tarafından belirtilmiştir. Hazırlanan gıdalardan alınan numunelerin 72 saat süreyle numune dolabında saklandığı görülmüştür.

68. Yemek dağıtımında eldiven, maske, bone, önlük kullanıldığı görülmüştür.

69. Merkezde tansiyon, diyabet gibi rahatsızlıkları olan sakinler için ayrı menü hazırlandığı belirtilmiştir. Merkezde beş sakinin diyet yemek yediği öğrenilmiştir.

70. Merkezde gıdaların saklanması için soğuk hava deposu bulunduğu görülmüştür.

71. Merkezde içme suyunun alınan damacana sularla temin edildiği ifade edilmiştir. Sakinlerin kaldıkları odalarda kendilerine ait sürahi ve bardaklarının bulunduğu görülmüştür.

72. Merkezde kantin/market bulunmamaktadır. Sakinlerin dışarıdan bir istekleri olduğunda bu isteklerin aileleri aracılığıyla karşılandığı bilgisi alınmıştır.

E. Dış Dünya ile İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim

73. Merkez sakinleri ile gönüllü olarak ilgilenen kurum, kuruluş ya da kişiler bulunmadığı bilgisi alınmıştır.

74. Merkezde her odada telefon bulunduğu belirtilmiştir. Ayrıca Merkezde kalan sakinler kendi telefonları aracılığıyla yakınları ile görüntülü konuşabildiklerini ifade etmiş ve telefonu olmayan sakinler için sosyal servis birimi tarafından iletişim desteği sağlandığı bilgisi alınmıştır.

75. Cumartesi ve Pazar günleri 14:00-16:00 arası ziyaretlerin gerçekleştirildiği, özel talep doğrultusunda ziyaretlerin farklı zamanlarda da yapılabildiği ifade edilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

76. Merkez İdaresi, ziyaret heyeti ile iş birliği içinde hareket etmiş, heyetin bütün birimlere bekletilmeksizin erişimini sağlamış, sakinlerle özel görüşmeler yapılabilmesi için gerekli önlemleri titizlikle almış ve talep edilen bilgi ve belgelere erişimi sağlamıştır.

B. Tavsiyeler

1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

- 77.** Merkezde görev yapan tüm personelin insan hakları eğitimi almasının sağlanması,
- 78.** Merkezde çeşitli rahatsızlıkları bulunan 55 yaşın altında kişilerin olması sebebiyle bu kişilerin Merkezde kalma durumlarının yeniden değerlendirilmesi,
- 79.** Merkezde kalan sakinlerin dışardan temin edilebilecek taleplerinin aileleri beklenmeden Merkez personeli aracılığıyla temin edilmesinin değerlendirilmesi,
- 80.** Erişilebilir şekilde inşa edildiği belirtilen Merkez binası için TSE belgesinin alınması için gerekli iş ve işlemlerin yapılması,
- 81.** Merkezde kalan sakinler için bulaşıcı hastalık, göz ve diş sağlığı, kilo takibi gibi önleyici sağlık taraması yapılması hususunun değerlendirilmesi
- 82.** Merkezde gerçekleştirilen etkinliklerin düzenli ve tüm sakinleri kapsayacak şekilde düzenlenmesi ve sosyal etkinlik sayısının artırılması,
- 83.** Merkezdeki asansör kapısının kapanma hızının sakinlerin hareket durumuna göre yeniden düzenlenmesi,
- hususları tavsiye edilmektedir.